

ЗНАЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ЧИННИКА ІННОВАЦІЙ У ДІЯЛЬНОСТІ МАЛОГО ТА СЕРЕДЬНОГО БІЗНЕСУ

Сучасний бізнес неможливий без підтримки інформаційних технологій, що має значний вплив на діяльність малого та середнього бізнесу і має важливе значення для виживання та зростання економіки у країні. Інформація стала важливим ресурсом, безцінним продуктом та основним внеском у прогрес та розвиток. Інформаційні технології, зокрема Інтернет, мають значний вплив на діяльність малих та середніх підприємств, і це має важливе значення для існування та зростання національної економіки в цілому та малого і середнього бізнесу, зокрема. Здатність малого та середнього бізнесу виживати у дедалі більш конкурентоспроможному та глобальному середовищі значною мірою залежить від їхньої здатності отримувати доступ до інформації як ресурсу та використання нових технологій. У сучасній діяльності кожного підприємства постає питання інноваційного розвитку. Результатом використання підприємствами саме такого типу розвитку є висока конкурентоздатність та сталий розвиток. Проте за останні роки спостерігається негативна тенденція: призупинення та зменшення кількості інноваційних процесів, тому проблемою постає розроблення ефективних методів та заходів удосконалення інноваційної діяльності в цілому.

Проблемою виникнення інформаційних технологій, впровадження та доцільного використання у діяльності малого та середнього бізнесу, дослідження оптимізованих систем, які б дозволили зменшити затрати часу та коштів та збільшити прибуток займалось чимало вітчизняних та зарубіжних вчених, зокрема: Р.Х. Бонзек, Г.М. Маракас, Е. Турбан, С.І. Іванхненков, В.С. Понамаренко, С.К. Рамазанов, Д.В. Чистов та ін.

Інновації - це не що інше, як механізм підтримки підприємництва, діяльність, яка дає можливість ресурсам отримувати нові економічні можливості. Впровадження інноваційних рішень пов'язане із значними витратами, тому підприємства повинні вміло шукати відповідне та ефективне джерело фінансування інноваційних проектів.

Інформаційні технології – це технології, які використовуються для зберігання, маніпулювання, розповсюдження та створення інформації. В середовищі інформаційного суспільства успішні підприємства виробляють технології наукомістких товарів та послуг, а також трансформують матеріали людських зусиль та інші економічні ресурси у продукти та послуги, які відповідають потребам споживачів. До інформаційних технологій належать ті технології, які підтримують прийняття рішень, забезпечують ефективний інтерфейс між користувачами та комп'ютерними технологіями та забезпечують інформацію для керівників про повсякденну діяльність підприємств. Інформаційні технології вимагають довгострокових зобов'язань і значних інвестицій від малого та середнього бізнесу.

Прикладом перших інформаційних технологій та першого цифрового бізнесу, які змінили повністю стиль життя людей у період індустрій 2.0 та 3.0 є: поява телеграфу, першої платіжної картки та синхронізація часу. Якщо спочатку конкурентну позицію в бізнесі можна було досягнути за допомогою підвищення якості продукту та кваліфікації персоналу, оновлення виробничого обладнання та продукції, то саме зараз, виробництво у світі досягло комодитизації, коли передові технології перетворюються на дешеву «сировину» для більш розвинених.

Найбільш простішими та найпоширенішими інноваційними технологіями є системи електронного документообігу (СЕД), що дозволяють вирішувати всі типові завдання для роботи з документами – реєстрація і введення документів, пошук документів, обмін документами, створення звітів, ведення архіву, встановлення прав доступу до окремих документів та системи в цілому. Якщо використання інформаційних технологій накладається на малий та середній бізнес великими замовниками чи постачальниками, особливо для електронного документообігу, це у свою чергу, збільшує їхню залежність від цих споживачів або постачальників. У сьогоденні більшість підприємств встановлюють зв'язки зі своїми клієнтами, встановлюючи термінали будь-якого розміру, що значно зменшує маневрений простір для своїх клієнтів. Як зазначає О. Топорков, інновації на робочих місцях допомагають компаніям передбачати та краще адаптуватися до мінливого економічного середовища [4, с.4].

Інформаційні технології, що включають Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ), впливають на організації різними способами. Єдиними конкурентними перевагами, якими користуються компанії та малий і середній бізнес, є їх інноваційний процес та можливість отримувати цінність із інформації як ресурсу. Нові бізнес-моделі та конфігурації ринку, що застосовуються інформаційними технологіями,

включаючи аутсорсинг бізнес-процесів, забезпечують доступ малого та середнього бізнесу до нового ринку та нових джерел конкурентних переваг. Бізнес, який працює на основі модерних інформаційно-комунікаційних технологій – це ефективний та конкурентоспроможний бізнес, який буде готовий до Євроінтеграційних процесів та виходу на міжнародні ринки. Підприємства, які відчують більшу економічну ефективність, тобто вигоди від впровадження нових комунікаційних технологій, більші за витрати, більш ймовірно, будуть тими, хто впроваджує ці технології.

На думку К. Безуглої, сфера діяльності інформаційних технологій має ряд особливостей, які відбиваються на інноваційній політиці: динамічність сфери інформаційних технологій; новизна пропонуємих продуктів і послуг, і звідси бурхливе зростання ринку інформаційних послуг; використання передових технологій в сфері інформаційних технологій забезпечує стратегічні переваги для бізнесу [1, с.47].

Для того, щоб малий та середній бізнес був конкурентоспроможним, потрібно здійснити процедуру аудиту: подивитись у якому стані знаходиться все ІТ-устаткування, тобто всі інформаційні технології, все серверне програмне забезпечення, всі комплекси: активне мережеве обладнання, дротові і бездротові мережі. Перевірити які ризи безпеки існують, яка вірогідність втрати певних матеріалів, інформації, де є захищеність, яким чином відпрацьовується електронна пошта, яким чином вона зберігається, чи є безпечні сховища і ін. Якщо є ризик втрати певного обладнання, слід провести аудит, пізніше проаналізувавши вимоги підприємства до устаткування інформаційних технологій створити документ – технічне завдання, яке допоможе повністю сформулювати і перекласти всі сформовані вимоги бізнес-процесів, приймаючи до уваги стан, зафіксований в результатах аудиту, і потім провести відкритий тендер по закупівлі товару чи послуг для модернізації повністю всієї ІТ-інфраструктури, відповідно до тих вимог які бізнес накладає на інформаційні технології.

Розроблення інформаційних технологій (систем) для конкретного бізнесу – це проект розробки дорожньої карти цифрової трансформації бізнесу. Цей проект потребує чималого фінансового забезпечення, якісної та високої підготовки фахівців і наукомісткої техніки, знань із багатьох областей, а саме: проектного управління, управління цифровим розвитком та ін.

Головне стратегічне значення інформаційних технологій базується на трьох ключових концептуальних основах в стратегічній теорії: конкурентні сили системи, структура ланцюга створення вартості та ринкова рамка ієрархії. Інформаційні технології можуть створити суттєві та стійкі конкурентні переваги шляхом зміни характеру конкуренції: змінити галузеву структуру, створити нові переваги та породити цілий новий бізнес. Транзакційні інформаційні технології – це ті системи, де технологія використовується для гарантування якості інших видів діяльності. Інформаційні технології відіграють важливу роль у реструктуризації та створенні ринкових секторів.

Можна визначити такі специфіки малого та середнього бізнесу щодо стратегічних інформаційних технологій: екологічну, організаційну, психосоціологічну, специфіку конкретності рішення та специфіку інформаційних технологій. Водночас специфіка інформаційних технологій представляє собою функціонування, складність та успіх інформаційних технологій.

Таким чином, ефективний і перевірений спосіб досягнення успіху підприємства – це його постійний розвиток. Це можна зробити завдяки постійному зростанню рівня інновацій. Варто зазначити, що уряд повинен брати участь у забезпеченні середовища для підтримки та допомоги малим та середнім підприємствам у кращому використанні інформаційних технологій та підвищенні конкурентоспроможності, продуктивності та зростання країн шляхом інвестування в інформаційні технології, електронний бізнес та нові бізнес-моделі. Як стверджує А. Волошин, при здійсненні інноваційного процесу, інтернаціоналізовані малі та середні підприємства мають змогу залучати іноземний досвід у свою діяльність [2, с.123]. Як вказує І. Струтинська, велику увагу розвитку цифрової економіки приділяє ЄС, вважаючи, що рівень економіки континенту залежатиме від того, наскільки ефективно підприємства застосовуватимуть цифрові технології. Підприємства, не інтегровані до цифрового простору, не належатимуть до Світового ринку [3, с.42]. Нам важко уявити сучасне підприємство без використання комп'ютерів, Інтернету та специфічних ІТ-систем. Інформаційно-комунікаційні технології дозволяють пришвидшити циркуляцію та обмін інформацією, зібрати необхідні дані, які є основою для прийняття рішень і впливають на ефективне управління малими та середніми підприємствами. Засоби масової інформації відображають трансформацію суспільства та висвітлюють потенційні можливості технологій.

Література:

1. Безугла К. Інформаційно-комунікаційні технології як фактор інноваційного розвитку економіки. *Економіко-математичне моделювання соціально-економічних систем*. 2013. Вип. 18. С. 42-55.
2. Волошин А. Міжнародна конкурентоспроможність Українських малих та середніх підприємств. *Економіка та держава*. 2019. № 2. С. 120–123.
3. Струтинська І. Інформаційні технології організації бізнесу – імператив інноваційного розвитку бізнес-структур. *Галицький економічний вісник*. 2018. № 2. С. 40–49.
4. Топорков О. Роль інновацій у розвитку малих та середніх підприємств. *International relations, part «economic sciences»*. 2020. № 22. С. 12.